

Sygnatura akt II Ca 502/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Nowak

Sędziowie: SO Katarzyna Serafin-Tabor

SR (del.) Jarosław Tyrpa (sprawozdawca)

Protokolant sądowy: Piotr Łączny

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2014 roku w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. G.

przeciwko Spółce (...) do Eksploatacji (...)

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Chrzanowie

z dnia 20 grudnia 2013 r., sygnatura akt I C 1470/13

1. oddała apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 2 czerwca 2014 roku

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w Chrzanowie oddalił powództwo B. G. przeciwko Spółce (...) do eksploatacji wodociągów miejscowości Ż. i O. o ustalenie, że członkostwo S. J. (1) w spółce wodnej ustało na skutek przeniesienia prawa własności do nieruchomości objętej działalnością spółki.

Rozstrzygnięcie to zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne. § 10 statutu Spółki (...) do eksploatacji wodociągów w miejscowości Ż. i O. wskazuje, że następca prawny członka spółki wstępuje w jego prawa i obowiązki. S. J. (1) był właścicielem nieruchomości w O., którą na mocy umową darowizny z dnia 8 sierpnia 2008 r. przekazał córce za ustanowieniem służebności mieszkania. S. J. (1) nadal jest uznawany przez spółkę wodną za członka spółki. Powód zwrócił się do Starosty (...) o wydanie decyzji stwierdzającej nieważność uchwały walnego zgromadzenia spółki wodnej z dnia 28 kwietnia 2013 r. w części, w której do jej zarządu został powołany S. J. (1). Starosta (...) poinformował powoda, że nie ma podstaw do wydania takiej decyzji.

Podstawą oddalenia powództwa było stwierdzenie przez Sąd Rejonowy, że powód nie wykazał interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia członkostwa S. J. (1) w pozwanej spółce wodnej. W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy wskazał, że powód nie wykazał, aby był członkiem spółki wodnej. Twierdzeniom powoda w tym zakresie zaprzeczyła strona pozwana, przedkładając jako dowód wykaz członków spółki. Powód nie złożył jakichkolwiek wniosków dowodowych potwierdzających podnoszoną okoliczność. Twierdzenie powoda, że jest członkiem pozwanej spółki jest bezzasadne, w szczególności powód mieszka w innym województwie niż ma siedzibę pozwana spółka wodna. Sąd Rejonowy wskazał dalej, że wynikający z członkostwa w spółce wodnej cywilistyczny stosunek prawny łączy tylko spółkę wodną i jej członka. Interes prawny w ustaleniu tego stosunku prawnego mają wyłącznie jego strony. W rozumieniu art. 189 k.p.c. członek spółki wodnej nie ma interesu prawnego w ustaleniu członkostwa w spółce innej osoby. W przedmiotowym postępowaniu z uwagi na stwierdzenie, że powód nie jest członkiem spółki wodnej, tym bardziej interesu takiego nie można się dopatrzeć.

W niniejszej sprawie istnienie interesu prawnego po stronie powoda w ustaleniu członkostwa innej osoby w pozwanej spółce jest ponadto wątpliwe z uwagi na całokształt okoliczności tej sprawy. Wynika z nich, że w przedmiotowym postępowaniu ustalenie wygaśnięcia członkostwa nie ma na celu ustalenia, że ustał węzeł prawny łączący pozwanego ze S. J. (1), lecz prowadzić ma do zakwestionowania uchwały organu pozwanej spółki wodnej, której kontrola jest w świetle Prawa wodnego wyłączona z kontroli sądowej i należy do sfery nadzoru i kontroli administracyjnej. W realiach niniejszej sprawy żądanie pozwu stanowi więc próbę swoistego obejścia przepisów art. 178-180 Prawa wodnego. Jak ponadto wynika ze statutu, przewiduje on jedynie wstąpienie prawnego członka spółki w jego prawa i obowiązki, nie określając jednak warunków tego następstwa prawnego. Statut w szczególności nie wskazuje, iż w razie zbycia nieruchomości przez jej członka członkostwo w spółce wygasa. Brak jest podstaw do uwzględnienia żądania pozwu, bowiem S. J. (1) nadal ma tytuł prawny do używania nieruchomości znajdującej się na terenie działalności pozwanego, zaś jego członkostwo w pozwanej spółce wodnej może wygasnąć wyłącznie w sposób wynikający ze statutu spółki.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy po ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wyrokowi zarzucił naruszenie art. 233 § 1 i 2 k.p.c., art. 217 § 1 i 2 k.p.c. i art. 189 k.c.

Naruszeniem art. 233 § 1 i 2 k.p.c. było przyjęcie wbrew zgromadzonemu materiałowi dowodowemu, że powód nie posiadał legitymacji czynnej procesowej. Wskazał, że został dopuszczony do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu spółki w dniu 28 kwietnia 2013 r., brał czynny udział w obradach i nikt z obecnych nie kwestionował jego udziału. Wbrew twierdzeniom Sądu powód celem ustalenia członkostwa w spółce wnosił o zwrócenie się do Starostwa Powiatowego o przedłożenie stosownej dokumentacji. Fakt zamieszkiwania poza terenem działania spółki jest bez znaczenia, bowiem powód jest właścicielem nieruchomości w O.. Naruszenia art. 217 § 1 i 2 k.p.c. powód upatrywał w pominięciu wnioskowanych przez niego dowodów z dokumentów. Naruszeniem art. 189 k.c. było przyjęcie wbrew materiałowi dowodowemu, iż powód nie ma interesu prawnego w zakresie ustalenia członkostwa S. J. (1) w pozwanej spółce. S. J. (1) darując nieruchomość córce stał się jedynie jej posiadaczem zależnym i ma prawo do używania nieruchomości. Nie jest uprawniony do dysponowania nieruchomością w sposób niezbędny do wypełniania obowiązków wynikających z członkostwa w spółce. Wobec powyższego zgodnie z art. 165 ust 7 prawa wodnego i statutu spółki (...) powinien zrezygnować z członkostwa w spółce. Interes prawny powoda w wytoczeniu powództwa przejawia się w potrzebie usunięcia niezgodności pomiędzy stanem realnie istniejącym a stanem prawidłowym, a rozstrzygnięcie sprawy mogłoby mieć wpływ na wynik postępowania administracyjnego o stwierdzenie nieważności uchwały z dnia 28 kwietnia 2013 roku.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego. Zarzuciła, że organ założycielski spółki wodnej stwierdził legalność wyboru członków zarządu, w tym S. J. (2), który jest członkiem spółki z uwagi na posiadanie tytułu prawnego do nieruchomości.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd Sądu Rejonowego co do braku podstaw do uwzględniania powództwa. Powód bowiem nie wykazał przede wszystkim interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenia w rozumieniu art. 189 k.p.c., jak również nie wykazał zasadności powództwa, a to na nim spoczywał ciężar dowodu w tym względzie (art. 6 k.c.).

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może domagać się ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Interes prawny jest zatem materialnoprawną przesłanką powództwa o ustalenie. Powód, powołując się na fakt, iż jest członkiem pozwanej spółki wodnej domagał się ustalenia, że członkowstwo innej osoby - S. J. (1) w tej spółce ustało. Nie przytoczył jednak żadnych okoliczności, z których wywodził swój interes prawny w wytoczeniu takiego powództwa, poza powołaniem się na swoje członkowstwo w spółce wodnej. Na tę okoliczność powód jako dowód powoływał jedynie statut pozwanej spółki, co wynika z pierwszego akapitu uzasadnienia pozwu. Z dokumentu tego (k. 7 – 14) nie wynika jednak członkowstwo powoda, który po zaprzeczeniu przez stronę pozwaną tej okoliczności i złożeniu do akt wykazu członków, który nie zawiera nazwiska powoda (k. 24 – 26), nie złożył na tę okoliczność żadnego wniosku dowodowego, co wynika z protokołu rozprawy przed Sądem pierwszej instancji (k. 27 – 28). Jakkolwiek można zgodzić się z zarzutem apelacji, iż nie jest uprawnione stanowisko Sadu Rejonowego, co do tego, że powód nie złożył żadnych wniosków dowodowych celem ustalenia, że jest członkiem spółki, bo taki wniosek dowodowy został przez niego złożony, tyle, że nie był to, jak zarzuca powód, dowód z dokumentacji dotyczącej walnego zgromadzenia, ale dowód ze statutu, niemniej jednak statut członkowstwa powoda nie wykazuje. Faktem pozostaje również, że powód wnioskował o zwrócenie się do Starostwa Powiatowego o dokumenty dotyczące przebiegu walnego zgromadzenia, niemniej po pierwsze, dowodu tego nie wnioskował na uzasadnienie faktu swojego członkowstwa, po drugie w świetle postanowień statutu spółki wodnej (§ 1 pkt 4) wykaz członków zawiera załącznik do statutu, a po trzecie fakt, że powód uczestniczył w tym zebraniu nie dowodzi tego, że jest członkiem spółki, skoro o członkostwie przesądza wykaz członków stanowiący załącznik statutu, którego powód w toku postępowania nie kwestionował i nie składał na okoliczność tego faktu innych, poza samym statutem, wniosków dowodowych. Co więcej, pomimo oddalenia wniosku o zwrócenie się do Starostwa Powiatowego o dokumenty dotyczące zgromadzenia powód, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie złożył zastrzeżenia do protokołu w trybie art. 162 k.p.c., czym utracił prawo powoływania się na uchybienia dowodowe w postępowaniu przed pierwszą instancją (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013 roku, I CSK 713/12, Lex nr 1391108). Poza swymi twierdzeniami powód nie wykazał też, by był właścicielem nieruchomości, położonej na terenie działania spółki.

Powód nie wykazał również zasadności swojego żądania pozwu. Jak słusznie zauważył bowiem Sąd pierwszej instancji z samego uregulowania art. 165 ust. 7 prawa wodnego (i analogicznie brzmiącego § 10 pkt 4 statutu) nie wynika jeszcze, że osoba zbywająca nieruchomość przestaje być automatycznie członkiem spółki wodnej. Z uregulowań tych wynika bowiem jedynie to, że następca prawny członka spółki wodnej wstępuje w jego prawa i obowiązki. Nie przesądzają one natomiast o automatycznym ustaniu członkowstwa zbywcy nieruchomości. Trafnie zauważył Sąd Rejonowy, że ani z przepisów prawa wodnego ani postanowień statutu nie wynika, że członkiem spółki wodnej może być wyłącznie właściciel nieruchomości położonej na terenie działalności spółki. Okoliczności tę zdaje się dostrzegać sam powód, skoro już w pozwie wskazuje, że S. J. (1) winien zrezygnować, czy wystąpić ze spółki, bądź zostać z niej wykluczony, co wskazuje na to, że również i jego zdaniem samo zbycie nieruchomości nie powoduje utraty członkowstwa w spółce wodnej, skoro wymagane są do tego dodatkowe akty (rezygnacji, czy odwołania). Ponieważ jednak brak jest podstaw do stwierdzenia, by takowe akty miały miejsce, i brak jest jednocześnie przekonujących argumentów, iż samo zbycie nieruchomości powoduje utratę członkowstwa (zwłaszcza, że S. J. (1) w budynku posadowionym na nieruchomości przysługuje służebność mieszkania), to powództwo, pomijając już niewykazanie interesu prawnego, nie mogło zostać uwzględnione. W takim wypadku polega również oddaleniu apelacja powoda.

Z powyższych przyczyn orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na zasądzoną tytułem zwrotu kosztów kwotę 60 zł złożyło się wynagrodzenie

pełnomocnika strony pozwanej, liczone stosownie do § 6 pkt 1 w zw. z art. 13 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie i kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity – Dz. U. z 2013 roku, poz. 461).